

ऋणनिर्देश

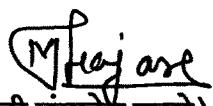
“दुष्काळपिंडीत बार्षी नगरपालिका : एक अभ्यास ”या शोधनिबंधाचे काम पूर्ण करण्यास ज्यांनी मला सतत मार्गदर्शन व प्रोत्साहन दिले त्या सर्वांचे कृतज्ञतापूर्वक आभार मानणे मी माझे कर्तव्य समझतो.

सर्वप्रथम या शोधनिबंधाचा विषय निवडण्यापासून ते शोधनिबंधाचे काम पूर्ण करणेस ज्यांची प्रेरणा व मार्गदर्शन लाभले ते माझे मार्गदर्शक महाराष्ट्रातील जेष्ठ पुरोगामी विचारवंत व व्यासंगी अभ्यासक आदरणीय प्राध्यापक डॉ. के.के. कावळेकर सर यांचा मी शतश: ऋणी आहे. त्यांनी वेळोवेळी केलेल्या सुचना व बहुमुल्य मार्गदर्शनामुळे तसेच त्यांनी माझ्या अडचणी समजावून घेतल्यामुळे या शोधनिबंधाला पूर्णत्व प्राप्त होऊ शकले. त्यांच्या आभाराच्या दोन शब्दांनी ऋणाचा भार हालका करून घेण्यापेक्षा आयुष्यभर सरांच्या ऋणात राहणेच मी पसंत करतो.

शिवाजी विद्यापीठाच्या राज्यशास्त्र विभागातील डॉ. अशोक चौसाळकर डॉ. वासंती रासम, डॉ. भारती पाटील, डॉ. लक्ष्मीनारायण तरोडी यांचेही वेळोवेळी मार्गदर्शन लाभले त्याबद्दल मी त्याचा ऋणी आहे.

माझ्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. बी.एम. भांजे, अध्यक्ष डॉ. नरेश बदनोरे, सचिव श्री. नागेश बिराजदार, आदरणीय प्रा.टी.एस मोरे सर, जेष्ठ सहकारी डॉ. संतोष कदम, प्रा. पंडीत लावंड यांनीही वेळोवेळी सहकार्य केले त्यांचाही मी आभारी आहे.

शोधनिबंधासाठी आवश्यक साहित्य उपलब्ध करून देण्यात अनेकांचा हात आहे. यामध्ये डॉ. के.के. काळकेकर सरांचे पुन्हा एकदा आभार मानतो. शोधनिबंधासाठी महत्वपूर्ण मदत व प्रोत्साहन देणारे बार्षी नगरपालिकेचे मुख्याधिकारी, बार्षी नगरवाचनालयाचे ग्रंथपाल, शिवाजी विद्यापीठातील बॅ. बाळासाहेब खडेंकर ग्रंथालयाचे ग्रंथपाल यांनी संबंधित विषयाशी तथ्य संकलनासाठी योग्य सहकार्य केले अशा सर्वांची कृतज्ञता व्यक्त करतो. हा शोधनिबंध पूर्ण करण्याच्या कामी आर्थिक सहाय्य व प्रोत्साहन मिळाले ते माझे आई, वडील यांचाही मी आभारी आहे. ह्या शोधनिबंधाचे काम वेळेवर पूर्ण करून देणारे टंकलेखन भावना कॉम्प्युर्सूचे श्री. सचिन कदम यांचाही मी आभारी आहे. तसेच या शोधनिबंधाच्या कार्यात ज्यांची मला प्रत्यक्ष अप्रत्यक्षपणे मदत झाली त्या सर्वांचे मी कृतज्ञतापूर्वक आभार मानतो.

(मारुती चांगदेव हजारे)

दिनांक : ३० | ०७ | २००४

स्थान : कोल्हापूर

अनुक्रमणिका

प्रकरण	प्रकरणाचे नाव	पृष्ठ क्र.
	प्रस्तावना	१-१६
पहिले	बार्षी शहराचे भौगोलिक स्थान व रचनेचा अभ्यास	१-११
दुसरे	बार्षी नगरपालिकेचा ऐतिहासिक आढावा	१२-३२
तीसरे	बार्षी तालुक्यामध्ये दुष्काळ पडण्याची कारणे	३३-६८
चौथे	बार्षी नगरपालिकेने पाणि पुरवठा व दुष्काळ निवारणासाठी केलेले प्रयत्न	६९-१०२
पाचवे	उपसंहार	१०३-११८
	संदर्भग्रंथ सूची	११९-१२१